

European Regions of Gastronomy - Saimaa Candidate 2024 -kehitysprosessiin sitoituminen

Maakuntahallitus 24.01.2022 § 9
75/15.04.00/2022

Valmistelija

kehittämisjohtaja Merja Olenius, p. 040 629 7210, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus merkitsee European Regions of Gastronomy-tilannekatsauksen tiedoksi, valtuuttaa maakuntaliiton viraston laatimaan yhteistyösopimuksen mukaan toiminnallisesti ja taloudellisesti sitoutuvien Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakuntaliittojen ja kaupunkien kanssa.

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntaliiton viraston valmistelemaan ensimmäisen vaiheen rahoitushakemuksen EU-ohjelmakauden 2014-2020 varoista ja päättää kohdentaa hankekokonaisuuteen omarahoitusta enintään 20.000 euroa vuosina 2022-2023.

Päätös

Todettiin, että maakuntahallituksen puheenjohtaja toimii maakuntajohtajan sijaan esittelijänä asiakohdan osalta, koska maakuntajohtaja saattaa muutoin olla esteellinen kehitysprosessin jatkotoimissa.

Maakuntahallituksen puheenjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Maakuntajohtaja poistui kokouksesta kokousasian päätöksenteon ajaksi.

Selostus

Eurooppalainen gastronomian ja ruokamatkailun pääkaupunki

European Regions of Gastronomy eli ERG on kansainvälisesti arvostettu tunnustus, jota on myönnetty vuodesta 2016 lähtien yhdelle tai useammalle eurooppalaiselle alueelle. Kuopion alue sai ensimmäisenä Suomesta tittelin vuodelle 2020. Koronasta johtuen heidän vuottaan jatkettiin vuoteen 2021.

ERG -valmistelun keskiössä on ruokakulttuuri, matkailu, alueiden elinvoimaisuus ja kansainvälinen viestintä. Statuksen myöntää International Institute of Gastronomy, Culture, Arts and Tourism eli IGCAT-verkosto. IGCAT valmentaa hakijoita, luo kansainvälistä näkyvyyttä ja edistää monialaista yhteistyötä ruokakulttuurin, matkailun, taiteen ja kulttuurin saralla. IGCATin toiminnan tavoitteena on vahvistaa paikallisia yhteisöjä lisäämällä heidän tietoisuutta alueellisen ruuan, kulttuurin, taiteen ja luonnonvarojen suojelemisen ja edistämisen tärkeydestä osana kestäviä ja tasapainoisia matkailu- ja kehitysstrategioita.

IGCAT-verkoston edustaja kutsui Saimaan alueen hakemaan statusta vuodelle 2024. Hän oli tutustunut alueen yhteistyönä laadittuun Saimaa-ilmion hakukirjaan Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026. ERG:n näkökulmasta hakukirja oli valmis pohja innovatiivisesti tuoda ja tuotteistaa taide ja kulttuuri osaksi ruokamatkailua ja Saimaan elinvoimaa.

Saimaa-ilmioon osallistuneiden maakuntien (Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo) ja kaupunkien (Joensuu, Kuopio, Lappeenranta, Mikkeli, Savonlinna) edustajien syys-lokakuussa 2021 pitämässä yhteispalaverissa päädyttiin tarttumaan tilaisuuteen ja hakemaan ERG-statusta Saimaalle vuodelle 2024. Kuopio jättäytyi hakuprosessin ulkopuolelle, koska heillä ERG-titteli on jo ollut käytössä. Kuopion

kokemuksia kuitenkin hyödynnetään ja yhteistyötä heidän kanssaan tehdään Saimaan ERG-statusen tiimoilta.

European Region of Gastronomy – Saimaa Candidate 2024

Sopimuksen IGCAT-verkoston liittymisestä ja ERG-tittelin hakemisesta allekirjoittivat Saimaan alueen edustajina marraskuun 2021 lopussa Etelä-Savon maakuntaliitto, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Lake Saimaa ry ja Pohjois-Karjalan kauppakamari. Alueella on jo oikeus käyttää titteliä muodossa European Region of Gastronomy - Saimaa Candidate 2024.

Tammikuun 2022 loppuun mennessä Saimaan alue toimittaa kirjallisen hakukirjan IGCATille. Verkoston edustajat arvioivat hakukirjan ja kevätkesällä 2022 toteutettavan arviointikäynnin perusteella alueen edellytyksiä ja valmiutta toimia esimerkkinä muille eurooppalaisille ruokamatkailualueille vuonna 2024. Päätös statusen myöntämisestä julkaistaan loppukesällä tai syksyllä 2022 Brysselissä pidettävässä verkoston tapaamisessa.

ERG-status tarjoaa Saimaan matkailulle ja alueen toimijoille konkreettisen väylän kehittää alueen tunnettuutta ja vahvistaa omaleimaista ruokakulttuuria ja matkailutarjontaa. ERG myös syventää yhteistyötä eri sektoreiden kesken alueellisesti, mutta ennen kaikkea kansainvälisesti.

ERG-kehitysprosessin toteuttaminen Saimaalla

Saimaa European Region of Gastronomy 2024 -yhteistyöhanketta tukemaan perustetaan alueellinen työryhmä. Se koostuu osallistuvien maakuntaliittojen, kaupunkien ja muiden sidosryhmien jäsenistä ja ohjaa alueellista yhteistyötä ja edistää gastronomista matkailua ja toimeentuloa koko Itä-Suomessa. Lisäksi perustetaan alueellinen markkinointi- ja viestintätiimi, jossa on jäseniä kaikista sidosryhmistä varmistamaan sitoutuminen ja edistämään yhteistä viestintää viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Ruoka, kulttuuri ja matkailu ovat maakuntien alueellisten strategioiden eturintamassa. Sisältöä kehitetään teemakohtaisilla, yksilöllisesti rahoitetuilla hankkeilla, jotka järjestetään tiiviissä yhteistyössä alueemme toimijoiden kanssa. Yhteinen tavoitteemme on muodostaa Euroopan Gastronomialue 2024 -toimintaan monipuolinen ja tehokas rahoitus, joka käynnistää Saimaan seudulla uuden yhteistyön aikakauden ja muuttaa toimintatapojamme pysyvästi ja nostaa matkailun kansainvälisesti kestävään vertailuun.

Markkinointi ja viestintä kytkeytyvät vahvasti Lakeland Finland -brändiin ja alueen Visit Organisaatioihin. Lake Saimaa Purest Finland -brändityö sidotaan Euroopan gastronomian alueen toimintaan (mukaan lukien mm. kansainväliset messut, markkinointikampanjat ja kansainväliset mediavierailut).

Hakukirjaan on alustavasti hahmoteltu yhteensä 6 miljoonan euron kehittämistoimenpiteet vuosiksi 2022-2025 kolmen maakunnan eli Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan alueelle. Maakuntaliitot sopivat toimivansa yhteistyössä siten, että ne ovat valmiita suuntaamaan alueensa aluekehitysvaroja Saimaan ERG kokonaisuuden tukemiseen EU -ohjelmakauden puitteissa. Myös muuta EU-ohjelmärahoitusta hyödynnetään. Hankekokonaisuus muodostuisi useista osin ylimaakunnallisista ja osin alueellisista hankkeista, joita maakuntien eri toimijat, kehittäjät, koulutusorganisaatiot ja yritys-elämä toteuttavat, osittain jo nyt, yhteistyössä ja joita mahdollisuuksien mukaan rahoitetaan eri lähteistä, ml. EU:n rahastoista. Erityisesti tähän hankeyhteistyöhön toivotaan laajaa osallistumista alueen yrityksiltä, yhteisöiltä ja kunnilta.

ERG-kehitysprosessin toteuttaminen ylimaakunnallisena yhteistyönä edellyttää resurssointia myös kokonaisuuden hallintaan ja koordinointiin. Etelä-Savon maakuntaliitto on alustavasti lupautunut toimimaan yhteistyötä koordinoivan hankkeen kotipesänä ja

hakemaan sille EU-rahoituksen. Koordinaatiohanke jaetaan todennäköisesti hanketeknisesti kahdeksi hankkeeksi johtuen rakennerahastokauden vaihtumisesta. Vuosien 2022-2023 hanke haetaan vanhan ohjelmakauden 2014-2020 varoista. Omarahoitusosuuden kertyminen ratkaisee hankkeen enimmäiskoon, mutta lähtökohtana on ollut vähintään 350 000 euron budjetti. Hankkeen omarahoitusosuuteen toivotaan osuuksia kaikilta sitoutuneilta tai sitoutuvilta Saimaa ERG-alueen maakuntien liitoilta ja kunnilta. Vastaavan suuruinen vuosien 2024-2025 koordinaatiohanke haetaan uuden ohjelmakauden varoista.

Organisaatio

Etelä-Savon maakuntaliitto toimii kotipesänä Saimaa European Region of Gastronomy 2024 -yhteistyöhankkeen valmisteluun 1.4.2022-31.12.2023 sekä juhluvuoden 2024 toteutuksen aikana ja perintövuotena 2025. Organisaatio tekee tiivistä yhteistyötä alueellisten sidosryhmien kanssa ohjelman rakentamiseksi alueellisesti ja valtakunnallisesti. Se toimii pääkumppanina IGCAT-organisaation ja muiden kansainvälisten verkostojen kanssa. Hankkeeseen rekrytoidaan riittävät henkilöresurssit kokonaisuuden johtamiseksi.